

נוסח לא מתוקן

הכנסת הארבע עשרה
מושב שלישי

פרוטוקול מס' **מישיבת ועדת העבודה והרווחה**
שהתקיימה ביום ד', ל' בסיון התשנ"ח, 24.6.1998, בשעה 09:05

נכחו:

חברי הוועדה: היו"ר מקסים לוי
יהודה לנקרי

מוזמנים:

ד"ר יאיר סמוכה, סגן מנהל המינהל הפדגוגי, אחראי על
תשלומי הורים, משרד החינוך והתרבות
תמר אליאב, אגף המחקר, המוסד לביטוח לאומי
עו"ד לאה רוזנברג, הלשכה המשפטית, המוסד לביטוח לאומי
רבקה שי, מנהלת אגף אמהות וילדים, המוסד לביטוח לאומי
משה לביא, מנכ"ל זהב"י
שלום דנין, יו"ר זהב"י

יועץ משפטי: משה בוטון

מנהלת הוועדה: שירלי אברמי

נרשם על-ידי: חבר המתרגמים בע"מ

ס ד ר ה י ו ם

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 25) (מענק לימודים)
התשנ"ח-1998
הצעתם של חברי הכנסת יוסף כץ ויהודה לנקרי

3472

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 25) (מענק לימודים)
התשנ"ח-1998
הצעתם של חברי הכנסת יוסף כץ ויהודה לוקרי

היו"ר מקסים לוי: אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת העבודה והרווחה.

אנחנו דנים הבוקר בהצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 25) (מענק לימודים), התשנ"ח-1998, הכנה לקריאה שנייה ושלישית, וזאת אחרי שליבנו את כל הנושאים ואחרי שיש הסכמה קולקטיבית של המוסד לביטוח הלאומי ושל כולם.

הייתי רוצה לשמוע אם יש איזה הערות לחוק.

לאה רוזנברג: לי יש הערה. ביקשנו להוסיף סעיף של תחילה ותחילה. כיוון שאנחנו מדברים על שנת הלימודים תשנ"ט שהיא כבר בפתח, בספטמבר, אנחנו רוצים להחיל את התיקון הזה גם על שנת הלימודים הבאה, אלא שאנחנו מבקשים לאפשר לנו לבצע את התשלומים מעט באיחור.

רבקה שי: הם יקבלו את זה בתחילת אוקטובר. קודם כל נתייחס לחוק באופן כללי כפי שהוא יתבצע לטווח רחוק. הזכאות תקבע לפי התנאים של המשפחה, באוגוסט או בספטמבר. זאת אומרת אנחנו נבחן את המשפחה באוגוסט ובספטמבר, בשני החודשים. אם היא תהיה זכאית באחד החודשים האלה, היא תהיה זכאית למענק והמענק ישתלם. אלה שכבר זכאים, שיש להם כבר זכאות באוגוסט, יקבלו את המענק בספטמבר, ואלה שזכאים בספטמבר, יקבלו את המענק בתחילת אוקטובר. זה יהיה הנוהג. ההצעה מורכבת מאוד ויש הסבה גדולה לבצע בה. לכן יש להניח שאי-אפשר בזמן ההסבה לעשות שום פיתוח במקביל במערכת המחשבים, אלא מוכרחים להקפיא את המערכת כדי לבצע את ההסבה. אנחנו שואפים להיכנס לשנת 1999 עם מערכת מוכנה.

היו"ר מקסים לוי: איך ידע האדם שהיום הוא זכאי לקבל? הרי מצבו גרוע מאוד, אין לו כסף, ואם אנחנו באים לסייע במסגרת החוק, השאלה היא איך הוא צריך לשלם ורק אחרי חמישה חודשים לקבל את הכסף.

רבקה שי: אין שום ספק שהדבר הטוב היה אם היינו יכולים להיות ערוכים כבר בתחילת שנת הלימודים הזאת. בדרך כלל המשפחות נערכות לפני תחילת שנת הלימודים והיינו רוצים לתת את המענק הזה לפני כן. אבל זה באמת לא יכול להתבצע, זה לא ישים לתקופה הקצרה. כמו שבשנים קודמות משפחות נאלצו איכשהו להסתדר, הם יצטרכו להסתדר השנה אבל לפחות בטווח של חצי שנה הם יקבלו את חמגייע לחן.

משה בוטון: כל הנתונים נמצאים אצלכם, אתם יודעים מי מקבל אבטחת הכנסה, אתם יודעים את מספר הילדים והכל. הם לא צריכים להגיש בקשה.

רבקה שי: לא. המשפחות לא יצטרכו לפנות אלינו.

- משה בוטון:** אתם משלמים את זה אוטומטית.
- רבקה שי:** כן.
- משה בוטון:** כל משפחה שעונה, יש לכם את כל הנתונים שלה במחשב.
- רבקה שי:** כשזה יהיה אקטואלי כמובן, בחודשים אוגוסט וספטמבר, אז נדע מי זכאי.
- משה בוטון:** מה מונע למשל באוקטובר או בנובמבר לשלם?
- רבקה שי:** אני אסביר. היום הנתונים קיימים במערכות שונות בביטוח הלאומי, במערכת נכות, במערכת אבטחת הכנסה, במערכת מזונות ובמערכת ילדים ובעוד שתי מערכות אחרות. הן לא מדברות ביניהן היום. כדי שזה יתבצע, כדי שאנחנו נוכל ברגע מסויים ללחוץ על כפתור ולהגיד שאלה הן המשפחות שנמצאות בקובץ הילדים, שיש להן ילדים בגילאים הנכונים והן גם זכאיות לאבטחת הכנסה, לנכות, לזיקנה, לשאירים ולמזונות, אנחנו צריכים להפגיש אותן עם מערכות אחרות. ההפגשות האלה הן תוכניות מחשב שצריך להרחיב אותן. אי-אפשר לעשות פיתוח במערכת כל זמן שאנחנו נמצאים בתוך התהליך של הסבת המערכות השונות לשנת 2000. כל אחת מהמערכות האלה עוברות עכשיו הסבה לשנת 2000. אנחנו רוצים לקוות שבתחילת 1999 אפשר יהיה להתחיל להכין את התוכניות האלה, ואני מקווה שאת ההפגשה בפועל נוכל לעשות לקראת אפריל. אני נותנת לכם לוח זמנים ריאלי ואני לא מנסה לנקוב במספרים לא נכונים.
- משה בוטון:** אתם מקבלים את החוק, אלא שאתם אומרים שאתם יכולים לבצע אותו לכל המוקדם בראשית 1999.
- היו"ר מקסים לוי:** הם יכולים לקבל אותו עכשיו, אלא ביצוע התשלומים יהיה אחר-כך.
- רבקה שי:** רק בשנה הראשונה זה יהיה כך.
- יהודה לנקרי:** נתקלתי בקריאה הראשונה במליאת הכנסת בהתנגדות צפויה של הקואליציה, אבל בטענות בלתי צפויות. שם נטען, והם ציטטו את אנשי האוצר, שעלותו של החוק הזה היא 80 מיליון שקלים. זה מפי מאיר שטרית. הואיל ואני יודע על עלות של תשעה מיליון שקל לפי הנתונים של ביטוח לאומי, מאוד הייתי רוצה שזה ייכנס לפרוטוקול ושכולנו נדע.
- רבקה שי:** אנחנו נסביר את זה.
- משה בוטון:** תודיעו לפרוטוקול מה העלות של החוק הזה.
- תמר אליאב:** לפי מה שאנחנו הערכנו, עלות תיקון החוק היא כ-9 מיליון שקל מעודכן למחירים של היום.
- יהודה לנקרי:** אני מדגיש זאת כי אמר לי חבר הכנסת שטרית שאם יתברר שזה באמת תשעה מיליון, הוא בעד.

יאיר סמוכה: משרד החינוך והתרבות מברך על החוק, אבל יש לנו שתי הערות.

הערה ראשונה, כללית. המשרד חושב באופן חד-משמעי שעול תשלומי ההורים צריך להיות מוטל על כלל האוכלוסייה ולא על ההורים עצמם. אנחנו אומרים שאת כל החוצאה בגין תשלומי הורים צריך להחיל על כלל האוכלוסייה. קמה ועדה מאוד מכובדת, ועדת לנגרמן, בשנת 1992, והיא הגישה המלצות לשר, והשר קיבל את ההמלצה.

משה בוטון: אתה רוצה שמשרד החינוך ישלם לכל ההורים? אז שישלם לכל ההורים.

יאיר סמוכה: שהמדינה תיקח על עצמה את תשלומי ההורים. תשלומי ההורים היום מסתכמים ב-1,500 שקל לתלמיד לשנה. הסכום הרי בא לכסות ספרי לימוד.

משה בוטון: זה בא לכסות הוצאות שיש לילד.

יהודה לנקרי: אני מבין את הזיקה שלך. אתה מדבר על זיקה אוניברסלית של הצעת החוק.

יאיר סמוכה: נכון.

יהודה לנקרי: רצינו מאוד שיהיה ככה, אבל אנחנו מוגבלים במדינת ישראל.

היו"ר מקסים לוי: למשרד החינוך יש תקציב של מיליארדי שקלים, שיעשה סדרי עדיפויות במשרד שלו ויתן.

יהודה לנקרי: הלוואי שמועדת לנגרמן תצא בשורה כזאת.

יאיר סמוכה: בוועדת לנגרמן אמרו לחעלות את שיעור הביטוח הלאומי בחצי פרומיל. הערה שנייה היא, איך אפשר להבטיח שאכן הכסף ישמש את המטרה שלו.

משה בוטון: זה הרי כבר פועל לגבי משפחות חד-הוריות במערכת כבר מספר שנים, והם קולטים את המערכת הזאת גם כשחם נמצאים במערכת. אין בעיה.

שלום דנין: אני רוצה לברך את היוזמים של הצעת החוק הזו, שאני רואה בה צעד קטן בכיוון הנכון. אנחנו כבר שנים טוענים שאם המדינה מצאה לנכון לחוקק את החוק לגבי משפחה חד-הורית, מתוך המחשבה שמדובר במפרנס יחיד, הרי משפחה ברוכת ילדים, לרוב זה רק מפרנס יחיד, כי בן-הזוג תמיד עסוק בטיפול בילדים ובניהול משק הבית.

אצל משפחה חד-הורית אין בכלל כל תנאי להכנסה וזה ניתן ללא כל תנאי. אין מבחן הכנסה. פה יש מבחן הכנסה. זה יעזור, לא יפתור, לשיכבה מסויימת שהיא בתחתית לגמרי.